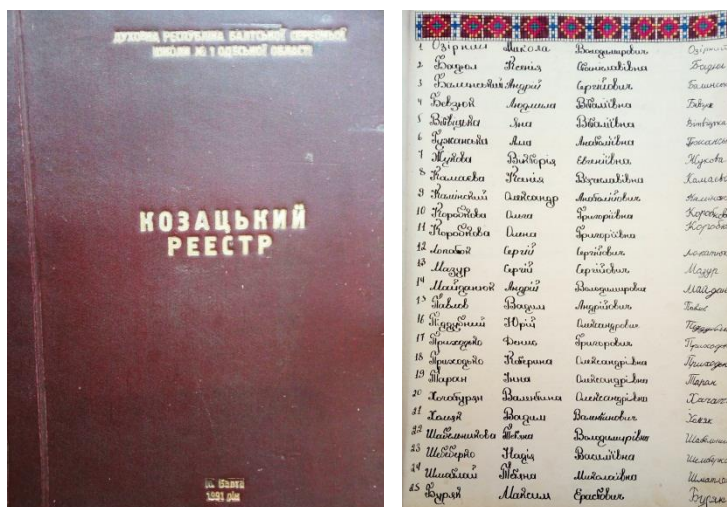

Додаток 2

Обкладинка і перша сторінка Козацького реєстру Духовної республіки

Додаток 3

Петро Ткач з колегами та учнями під час виховного заходу

Фото Бориса Тарнуцького

ПОЛЮХОВИЧ Тетяна,
Педагогічний музей України,
м. Київ

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ШКІЛЬНОГО КРАЄЗНАВСТВА: 1950-2010 -ті рр. (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ФОНДІВ ПЕДАГОГІЧНОГО МУЗЕЮ УКРАЇНИ)

Основи теорії шкільного краєзнавства були викладені ще видатним українським педагогом Костянтином Ушинським (1824–1871), який дав визначення краєзнавства як педагогічного поняття, виділивши у ньому суспільно-економічний, освітньо-виховний і методичний аспекти.

У фондах Педагогічного музею України зберігається колекція «Шкільне краєзнавство», яка налічує близько 160 одиниць зберігання, об'єднаних у такі розділи: навчально-методичні видання, періодичні видання та матеріали краєзнавчих конференцій.

Детальніше розглянемо навчально-методичні видання.

Збірник «Краєзнавство в школі» (1968, випуск 11) містить статті і методичні поради для вчителів географії і керівників краєзнавчих гуртків з організації та проведення краєзнавчої роботи в школах, з використання її результатів на уроках географії й інших суміжних навчальних предметів. Серед укладачів збірника – відомі методисти-краєзнавці, учителі, керівники секцій краєзнавства Географічного товариства.

Книга З.Ф. Катіної «Експерсії в природу» (на допомогу юним мандрівникам по вивченню рідного краю) (1950) має на меті допомогти школярам, які вивчають рідну природу, ознайомитися з рослинами лісів, лук, степів, боліт і гір, щоб, ідучи на експерсію, вони знали, які рослини тут зустрічаються і яку користь вони можуть дати господарству; крім того, подаються практичні вказівки, яке спорядження потрібне для збору рослин, як їх збирати, сушити і як скласти шкільний гербарій.

«Збірник навчальних програм для використання в туристсько-краєзнавчих об'єднаннях учнівської молоді» (2011) підготовлений колективом Полтавського обласного центру туризму і краєзнавства учнівської молоді. До збірника увійшли методичні рекомендації, які допоможуть у розробці і оформленні програм і сприятимуть організації навчального процесу, а також програми, які складені відповідно до «Орієнтовних навчальних програм туристсько-краєзнавчих об'єднань учнівської молоді» за загальною редакцією Ю.В. Штангея (Київ, 1996). Програми розраховані на учнів позашкільних і загальноосвітніх навчальних закладів.

Серед навчально-методичної літератури з питань краєзнавства, що зберігається у фондах Педагогічного музею України, варто виділити такі видання 1950-2010-х рр.:

Збірник з досвіду дитячого туризму. Ред. Нежнупана В.Я. Київ: Радянська школа, 1950. 72 с.

З досвіду краєзнавчої роботи в школі. Збірник статей. Ред. Скарлато Г.П. Київ: Радянська школа, 1954. 72 с.

Колтаков І.О. Історико-краєзнавчий гурток у школі. Суми, 1957. 14 с.

Прус І.Т. Краєзнавча робота в піонерській дружині. Київ: Радянська школа, 1958. 92 с.

З досвіду експерсійно-туристської та краєзнавчої роботи в школі. Збірник статей. Випуск III. Ред. Шпортюк В.І. Київ: Радянська школа, 1959. 114 с.

Краєзнавство в школі. Методичний збірник. Випуск V. Упоряд. Станкевич Г.Л. Київ: Радянська школа, 1959. 118 с.

Сапфіров Г.М. Програма і методичні порядки для гуртків юних

туристів-геологів. Київ: Радянська школа, 1959. 34 с.

Краєзнавство в школі. Методичний збірник. Випуск VI. Упоряд. Станкевич Г.Л. Київ: Радянська школа, 1961. 98 с.

Збірник програм і методичних порад з шкільного краєзнавства. Ч. I. (історія, археологія, атеїзм, українська народна поетична творчість). Упоряд. Піщанський А.Й. Київ: Радянська школа, 1963. 150 с.

Походи і екскурсії з учнями. Упоряд. Піщанський А.Й. Київ: Радянська школа, 1964. 158 с.

Покотило В.Ф., Серьодкіна Д.Т. *Юний краєзнавець.* Київ: Радянська школа, 1969. 144 с.

Жадан В.І., Пічугін Б.В., Федченко Ю.І. *Як вивчати свій край.* Київ: Радянська школа, 1981. 62 с.

Полтавський обласний центр туризму і краєзнавства учнівської молоді – 50 (часотис минулих літ). Полтава, 2003. 16 с.

Копилець Є.В. *Екологія в туризмі: Методичний посібник для керівників туристсько-краєзнавчих об'єднань учнівської молоді.* Полтава, 2004. 50 с.

Збірник туристсько-краєзнавчих (екскурсійних) маршрутів – переможців Всеукраїнської історико-географічної експедиції «Історія міст і сіл України». Полтава, 2014. 60 с.

Копилець Є.В. *Екологічне виховання учнів допоміжної школи-інтернату засобами туристсько-краєзнавчої діяльності: із досвіду роботи.* Полтава, 2012. 32 с.

Інформаційно-методичний збірник. Полтава: Полтавський обласний центр туризму і краєзнавства учнівської молоді, 2018. 60 с.

ГОЛЯ Галина

здобувачка ступеня PhD,
Рівненський державний гуманітарний університет
м. Рівне

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ У ЛУЦЬКОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ УЧИЛИЩІ У 1940-1950-ті рр.

Кожна історична епоха характеризується розвитком науки, культури та високих технологій, проте запорукою розвитку усіх галузей була і залишається освіта. Саме освіта забезпечує політичну, соціально-економічну, культурну та наукову життєдіяльність суспільства, позаяк якість підготовки фахівців є головною складовою їхньої конкурентоспроможності на ринку праці, умовою успішної інтеграції України в європейські й світові структури. Тому роль освіти в розвитку країни постійно зростає, зростає роль закладів освіти, особливо тих, які забезпечують підготовку педагогів.